

Bild: Arab cinema in Sweden

Excuse my french

En filmhandledning från Svenska Filminstitutet

Rek för åk 1– 6

Den 13 åriga pojken Hany och hans familjs kristna medelklass liv ställs på ända när fadern plötsligt dör oförväntat under en middag. I samband med att mamman försöker ställa om vardagen utifrån andra förhållanden kräver Hany, som går i en privatskola, att få byta till en statlig skola. När han väl får sin vilja igenom visar det sig att skolan är allt annat än vad han är van vid. **Excuse my french** är en humoristisk film från Egypten som tar upp många av de dilemman en 13-åring kan stå inför gällande identitet, kamratskap och trosuppfattning.

Handling

Hany är 13 år och har en harmonisk tillvaro med sin familj. Mamman Christine är musiker och pappan Abdullah arbetar på en utländsk bank. Hany är en glad kille som går i en privat skola som brukar titta på Premier League och besöka den kristna kyrkan med sin pappa. Han stör sig på att hans mamma alltid råkar bli sjuk vid de besöken. Han och familjens fridfulla liv vänds dock upp och ner när pappan hastigt avlider under en middag. Hanyns mamma inser att deras medelklassliv inte kan fortgå och försöker därför förbereda en flytt till Kanada. Samtidigt blir Hany intresserad av att börja i den statliga skolan, vilket hans mamma till slut går med på.

Det uppstår många kulturkrockar mellan Hany och den nya skolan. Där eleverna är stökiga och lärarna stränga. Han blir även offer för mobbaren Aly. Hany hittar dock en vän i Mo'men som hjälper honom att förstå skolan bättre. Ett av de största dilemman som uppstår är när Hany blir misstagen för att vara muslim. Han upptäcker att nästan alla elever på skolan är muslimer, de få kristna är utstötta och har lektioner i en enskild byggnad på skolområdet. Han bestämmer sig för att inte berätta om sin tro, istället konverterar han i hemlighet till islam. Hans önskan om att passa in driver honom till att anmäla sig till skolans tävling i mässande som han sedan vinner. Vinsten gör honom populär i skolan och i klassrummet där han sjunger poplåtar inför sina hurrande kamrater.

Konflikten mellan honom och Aly trappas upp efter att Hany i egenskap av klassens ordningsman skrev upp hans namn på tavlan efter att han varit stökig. Det leder till att Aly ger Hany fler knytnävsslag i ansiktet. När Hanyns mamma följer med till skolan dagen efter för att prata med rektorn ser skolan hennes kristna kors runt halsen och rykten om att Hany är kristen sprider sig snabbt. Han blir snabbt utfrysad av de andra eleverna och slutar vara populär.

Till slut får han nog och börjar träna karate för att kunna slå Aly i ett slagsmål. Ännu ett slagsmål uppstår mellan Hany Aly där Hany lyckas få tillbaka sin popularitet. Däremot tvingas han stå till svars i rektorns kontor. Hany vill inte be om ursäkt utan tvingas tillsammans med Aly stå med händerna upp i luften på skolgården medan resten av eleverna tittar på.

En stringa hopp om försoning uppenbarar sig när båda skrattar åt en elev som, likt en klok gammal man, försöker fostra de straffade med en

visdom men som blir barskt bortförd av en lärare. Filmen avslutas med en hoppfull och mysig stämning.

Att vara ny i klassen

Det kan vara en omvälvande process i livet att byta skola och hitta sin plats i den nya klassen. Omständigheterna runt omkring spelar också roll, det kan vara jobbigare att börja i en ny skola om en är nyinflyttad i staden eller som Hany har gjort, förlorat en förälder. Ett sätt att hantera den här situationen är att söka upp information om sin nya skola. Hur ser den ut? Var ligger skolan? Vilka går där? Hany ligger i sängen en kväll och vill veta allt om sin nya skola. Han söker efter information via internet och får bland annat veta att det numera endast är en skola för pojkar. Hany har även skapat sig en egen fantasi av hur skolan är. Natten innan skolstarten fantiserar han om att alla elever och lärare står utanför skolan och välkomnar honom.

- Varför vill Hany byta till en statlig skola? Hur tror du han känner inför skolstarten? Har du erfarenhet av att byta skola eller klass? Vad kände du dagen innan? Hur mycket visste du om din nya skola? Varför tror ni att Hanyns mamma inte vill att han ska få vänner där?

När Hany blir lämnad av sin mamma under första skoldagen möts han av en väldigt stökig skolgård med elever som springer runt och lärare som försöker få ordning på dem. Det här beteendet visar sig fortsätta in i klassrummet där mobbaren Aly skjuter pappersbollar på Hany. Han får även stifta bekantskap med idrottsläraren som kallar sig för ”Hårdingen” och kastar en kniv rakt ner i hans skolbänk.

- Vad tror ni Hany känner när han står framför sin nya skola? Hur skiljer den sig ifrån den skola han fantiserade om? Hur tas han emot av skolans elever och lärare?

Kulturkrockar eller kulturmöten

När en börjar i en ny skola kan kulturkrockar lätt uppstå då eleven eventuellt har olika referensramar gällande familjeliv, fritidsaktiviteter och skolgång. Det här är i högsta grad aktuellt i dagens mångkulturella skolor där barn från alla delar av världen möts och upptäcker att de både är väldigt lika men också olika. Kulturmöten behöver inte innebära

något negativt utan tvärtom att vi får ta del av nya perspektiv om oss själva och varför vi handlar som vi gör. För Hany verkar dock kulturkrockarna generera negativitet. Lärarna blir exempelvis förvånade och ifrågasätter Hany vad han gör där när han visar intresse för lektionerna. Men det kanske blir allra tydligast när Hany äter sin lunchsmörgås med Nutella och plötsligt blir överfallen av sina klasskamrater som i hans fantasi har förvandlats till rytande monster.

- Varför väljer Hany att återvända till skolan trots att han hade bestämt sig för att sluta efter den första dagen? Hur kommer det sig att han väljer att cykla till skolan istället för att få bilskjuts av sin mamma? Hany finner en vän i klasskamraten Mo´men, varför tror ni att just de fann varandra? Hur hjälper han Hany att integreras i klassen?
- Diskutera/analysera hur ni skulle förklara hur er klass och skola fungerade inför en ny kamrat.

Identitet, religion och samhörighet

I Egypten är islam statsreligion men det finns även en kristen minoritet. Hanyns familj är en del av den här minoriteten men deras identiteter omprövas efter pappans död. Hanyns mamma plockar ner nästan alla religiösa attribut i hemmet och Hany försöker passa in i en skola som misstär honom för att vara muslim. Deras upplevelser visar att tro utgörs av både kollektiva och individuella processer som inte alltid synkar med varandra. En grupp människor kan utåt sätt tillhöra samma religion och delta i gemensamma ceremonier, men på individnivå kan religionen tolkas på skilda sätt och ha flera olika funktioner.

- Hur upplever Hany att han inte är en del av landets största religion? Varför vågar han inte berätta att han är kristen? Hany konverterar till slut till islam. Hur tror ni Hany känner inför det här valet? Vad skulle du göra i Hanyns situation?
- Vad är tro för er? Den här frågan kan upplevas abstrakt och svår-fångad, så be gärna eleverna att måla varsin teckning och diskutera sedan utifrån de.

Hanyns kompis Mo´men säger att han kan känna igen en kristen på miles avstånd. Det här antagandet bygger på fördomar om att religiösa individer ser ut på ett speciellt sätt och därmed skiljer sig från de som inte är troende.

- Varför finns det fördomar? Tror ni att en person med fördomar vet att det är just fördomar? Varför/varför inte? Kan en bli helt fördoms-fri? Vad kan fördomar få för konsekvenser för de som utsätts för det? Hur kan en bemöta fördomsfulla åsikter?
- Samma kväll efter att Hany har ertappats som kristen i skolan och fått Aly straffad för misshandel väljer han att titta igenom en låda med saker som har tillhört hans far. Han bestämmer sig även för att begrava sin nerfrysta sköldpadda i rabatten. För första gången sedan pappans död gråter han. Varför tror ni att han gör det just den kvällen?
- Det kan vara väldigt skönt att gråta och få utlopp för känslor som har legat och skavt länge. Det kan till och med leda till en vändpunkt som förändrar ens situation. Hur blir Hanyns tårar en vändpunkt för honom? Vad händer dagen efter?

Hierarkier och hämnd

Det finns hierarkier i alla delar av samhället där människor ska interagera och arbeta med varandra. Rektorer och chefer hamnar per automatik högre upp i en hierarki på en arbetsplats då de har mer ansvar och makt att råda över. Hierarkier råder även i mindre grupper, det kan exempelvis finnas i en familj eller mellan kompisar. Det kan vara svårt att se en hierarki när en själv är en del utav den och därför är det bra att uppleva exempelvis tidigare nämnda kulturkrockar för att synliggöra hur vi synkroniserar med varandra. I Hanyns klass är det lärarna som är överst i hierarkin och bland eleverna är det Aly som i egenskap av klassens mobbare har stor makt i gruppen. Hany utmanar dock den interna hierarkin och försöker klättra upp i skolans hierarkier genom att bygga ett flygplan men han lyckas inte förrän han vinner en tävling i mässande. Populariteten bland skolkamraterna förändrar Hany både

till utseendet och rent personlighetsmässigt. Men alla är inte lika nöjda, Aly känner att hans plats är hotad och varnar därför Hany att, som klassens ordningsman, inte skriva upp hans namn på svarta tavlan. Om det sker hotar Aly med att han kommer att ta sönder Hany's flygplan.

- Gör som Hany och bygg ett eget flygplan! När ni är klara kan ni ha en flyguppvisning där alla får visa och förklara hur de tänkte under bygget.
- Diskutera om det finns bra och dåliga hierarkier. När är de i så fall bra respektive dåliga? Går det att undvika att skapa hierarkier? Hany's vän och lärarstudent Amin är en snäll person som hjälper hans familj med ärenden. Amin blir sedan Hany's lärare i datorkunskap och han förvänas över att hans kompis plötsligt har blivit sträng och allvarsam i sitt beteende. Varför förändras Amins beteende i klassrummet? Hur tycker ni att Amin och de andra lärarna hanterar sina maktpositioner? Kan samma person ha olika maktpositioner beroende på situation? Ser ni några exempel på det i filmen?
- Hur hanterar Hany's mamma hans nya stil och personlighet? Varför tror ni att hon reagerar som hon gör? Vad tror ni Hany tänker om sin nya position? Verkar han trivas i den?
- Hany skriver till slut upp sin mobbares namn på tavlan. Det resulterar i att Aly slår honom och att båda kallas upp till rektorn med respektive förälder. Vad får Hany att plötsligt våga skriva upp Alys på tavlan? På rektorns kontor får vi veta mer om Alys bakgrund och familj. Varför tror ni att Aly mobbar sina skolkamrater?

Det är vanligt att känna ett begär av att hämnas. Det är ett av alla sätt att kanalisera sin ilska eller frustration av att ha blivit illa behandlad. Begäret väcker dock många frågor som förr eller senare måste besvaras; Kommer jag att må bättre efteråt? Vad får jag ut av det? Finns det andra sätt att hantera situationen på? Om jag hämnas, vem är jag i förhållande till den personen som behandlade mig illa? Förutom de här tankarna kan det vara svårt att definiera när ett hämndbegär når sin slutpunkt. I värsta fall hamnar en i en hämndspiral där ingen av parterna vill ge sig. Det är så exempelvis krig och konflikter startas och upprätthålls.

- Har ni hämnats någon gång? Hur kändes det efteråt? Skulle du ha gjort om samma sak i dagens läge?
- När skolan får reda på att Hany är kristen fryser de ut honom både i klassrummet och på skolgården. Han slår sedan ner Aly under ett slagsmål. Dela in er i grupper och diskutera om det är okej av Hany att hämnas på sin mobbare Aly? Varför/varför inte? Vad får Hany ut av att hämnas på Aly?
- I slutet av filmen straffas både Hany och Aly för slagsmålet. Berättarrösten säger då att ”En del av Hany var väldigt glad över att bli straffad”. Varför tror ni att han känner så?
- Vad tror ni hände efter straffet? Fortsätter de vara fiender eller blir de rent av vänner? Sätt er i grupper och utveckla historien tillsammans!

Filmens språk

Filmerna är en konstform som är uppbyggd utifrån olika delar och där varje del är beroende av varandra för att det ska bli ett rörligt medium. En av byggstenarna utgörs av mise-en-scène som i sin tur utgörs av de fem enheterna scenografi, ljussättning, kostym, mask och skådespeleri.

Scenografin omfattar den miljö karaktärerna omger sig av och hur väl den stämmer överens med berättelsens tid och handling. Om en film exempelvis handlar om en karaktär som lever under 1980-talet bör personens miljö omfattas av objekt som är typiskt för det här årtiondet.

Scenografin reflekterar även karaktärens personlighet, en musikplansch berättar exempelvis att karaktären är musikintresserad. Men scenografin kan även arbeta tvärtom genom att berätta om hur karaktären inte är och skapa tydliga kontraster i miljön som inte stämmer överens med karaktärens person.

- Stäng av ljudet och studera scenografin utifrån utvalda delar av filmen. Vad säger exempelvis Hany's hem om hans personlighet?
- Hur har filmteamet bakom *Excuse my french* arbetat för att skapa ett intryck av skolan som stökig? Tänk på vilka olika färger, material och miljöer som återkommer.

Ljussättning är även det en viktig del av miljön och karaktärerna tolkas av filmen. Det finns många sätt att arbeta med ljus på men i regel fokuseras på tre aspekter inom ljussättning: kvalitet, källa och riktning. Kvalité berör hur intensiv ljussättningen är i filmen. Starkt ljus ger tydliga skuggor och kontraster mellan objekten medan svagare ljussättning skapar en diffus upplysning med sammanflätande ljusstrålar. Källa handlar om i vilken riktning ljuskällan kommer ifrån och hur de i sin tur möter objektet som blir belyst. Ljussättning blir med andra ord ett viktigt redskap där det med ljusets riktning går att styra åskådarens blick.

- Ljussättning är enklare att studera om ni fryser en sekvens ur filmen och studerar enbart den bilden. Ett enkelt exempel att börja med kan vara när Hany sitter i fyra fjärdar-klassen sedan han har avslöjats som kristen. I vilken riktning kommer ljuset och varför tror ni att filmteamet har valt just den riktningen för den här scenen? Vad får ni för känsla av ljuset?
- Prova även att frysa bilden under rektorns första tal till sina elever. Varifrån kommer ljuskällan och vad ger det för intryck av rektorn? Hur skiljer sig den här ljussättningen gentemot eleverna som han pratat för?

Kostym och mask (eller smink) är också viktiga komponenter för att göra filmens miljö så autentisk som möjligt. Det kan till och med vara så att åskådaren inte märker av kostym eller mask då de ser så pass ”vardagliga” ut. Men arbetsinsatsen bakom är väldigt omfattande oavsett om syftet är att det ska se naturligt eller skräckinjagande ut. Kostym och mask har precis som scenografin egenskapen att berätta om de olika karaktärerna och i vilken tid de lever i.

- Studera Hanys skolkamrater noga. Varför tror ni att endast några (därav Hany) elever har slips på sig? Vad säger det om de elever som har respektive inte har det?
- Varför har inte lärarna på sig uniform?
- Hur ser Hanys privata klädstil ut? Hur kan vi avläsa hans personlighet och intressen?
- Utseendet på karaktärerna avviker ibland för att skapa en annan känsla i filmen. Ett sådant exempel är när Hanys klasskamraters ansikten förvandlas till monster när de ska överfalla honom och äta upp hans lunch. Vad får ni för känsla av den här scenen? Rita gärna ner vad ni känner. Finns det elever som vill uttrycka sig på annat sätt t ex genom teater eller att skriva så går det lika bra.

Även skådespeleri utgör ett centralt verktyg i filmens estetik och berättelse. Skådespelarnas redskap består av kroppen och ljudet som i sin tur ska förmedla karaktärens personlighet och känslor. Hur det här kan se ut beror på skådespelarstil och vilken sorts film det är. En musikal kräver exempelvis andra typer av rörelser och ljud än en actionfilm. Hur vi upplever karaktären beror också på om vi känner igen hen eller inte. Amatörskådespelare som är ny inför en publik ger ofta ett mer realistiskt intryck än en skådespelare som är känd för andra filmer och/eller sitt omskrivna privatliv.

- Hur skulle ni beskriva skådespelarstilen i Excuse my french? Ett tips är att återigen stänga av ljudet för att se skådespelarnas rörelser och sedan stänga av bilden för att höra deras repliker och ljud. På så sätt blir skådespelarnas verktyg tydliga.
- Leta efter intervjuer med skådespelarna på Youtube. Hur skiljer sig skådespelarens ”riktiga” person gentemot karaktärens? Titta på gester och ansiktsuttryck om ni inte förstår språket för att analysera skillnaden mellan skådespelaren som privatperson och skådespelaren som karaktär.
- Hur skulle ni tolka berättelsen i egenskap av skådespelare? Dela in er i grupper och välj ut en scen som har gjort intryck på er. Gör sedan en version av den och spela upp för klassen. Kanske finns det elever som inte är nyfika på skådespeleri, då kan de istället fokusera på scenografi, ljussättning, kostym/mask eller finns det någon som vill skriva manus kanske? Uppmuntra eleverna till att utforska olika delar av iscensättning för att skapa scenen!

Tips på fördjupning:

Att läsa:

Intervju med regissören Amr Salama och hans kollega Mohamed Diab om filmskapande och deras gemensamma verk Aasmaa som fick stor internationell uppmärksamhet på grund av sitt AIDS-tema: <http://tidningenkulturen.se/index.php/film/filmens-portraett/11354-ara-biskt-fokus-amr-salama-och-mohamed-diab>

Filmer:

Kaddish för en vän (Leo Khasin, Tyskland 2010) Pensionären Alexander, som är av judisk börd, och den unga killen Ali med palestinskt påbrå lever i samma hus i Berlin. En film om kulturkrockar och att överträda konfliktfyllda gränser.

Löften (Promises, B.Z. Goldberg, Justine Shapiro och Carlos Bolado, USA 2001) Mellan 1997 och 2000 intervjuades palestinska och israeliska barn i och omkring Jerusalem om den pågående konflikten mellan regionerna. Filmhandledning finns.

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Excuse My French, Egypten 2014

Regi: Amr Salama

Manus: Amr Salama

Producent: Mohamed Hefzy, Hany Osama, Hady El Bagory

Klippning: Baher Rasheed

I rollerna

Hany Abdullah Peter Soussa - Ahmed Dash

Christine Saad Matta - Kinda Allouch

Abdullah Peter Soussa - Hani Adel

Tekniska uppgifter

Läng: 99 minuter

Censur: Barnförbjuden (15 år)

Svensk premiär: 2015-04-24

Distribution:

Arab Cinema In Sweden - ACIS

www.acisfilm.se

Epost: info@acisfilm.se

Redaktion:

Text: Anna Fenton

Redaktör: Kaly Halkawt

Observera!

Svenska Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken www.sfi.se/filmdistribution kan ni lära er mer om hur man hittar och bokar film.